

Οδηγός 5

Όταν εκτελούνται έργα σε συνεργασία με κωφούς και βαρήκοους, είναι σημαντικό η δομή του έργου να είναι σχεδιασμένη έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η «ισότιμη» συμμετοχή αυτών των ατόμων κατά τη ροή των εργασιών και κατά το συντονισμό.

Η συμμετοχή ενός διερμηνέα:

Είναι σημαντικό να υπάρχει ένας διερμηνέας της νοηματικής γλώσσας σε όλες τις συναντήσεις της ομάδας καθώς και στην γραπτή επικοινωνία μεταξύ των μελών. (Ακόμα και αν υπάρχει πρόσβαση στις πληροφορίες μέσω γραπτού κειμένου, μπορεί να υπάρξουν περιπτώσεις όπου να απαιτούνται εξηγήσεις και υποστήριξη.)

Ο διερμηνέας θα πρέπει να έχει:

- Πιστοποιημένη επάρκεια στη νοηματική γλώσσα.
- Επαγγελματισμό στο να συντονίζει τους κωφούς και βαρήκοους και να εργάζεται αρμονικά μαζί τους.
- Επαρκείς γνώσεις σχετικές με το θέμα και το περιεχόμενο του έργου.
- Εμπειρία στη διαχείριση έργων και επαρκή διαθέσιμο χρόνο εργασίας.
- Τεχνική υποδομή και γνώση του εξοπλισμού που απαιτείται για τη διερμηνεία της νοηματικής γλώσσας (ταυτόχρονα από τα προφορικά στη νοηματική και από τη νοηματική στα προφορικά, μετάφραση νοημάτων, διαδοχική διερμηνεία) στις συναντήσεις πρόσωπο με πρόσωπο και στις διαδικτυακές συναντήσεις.
- Γνώση και εμπειρία στην υποστήριξη των κωφών και βαρήκοων όσον αφορά τα γραπτά κείμενα.
- Ικανότητα προσαρμογής ώστε να ανταποκρίνεται άμεσα στις ανάγκες εργασίας κατά τη διαδικασία του έργου.

Κατά τη διάρκεια της εργασίας με κωφούς και βαρήκοους, θα πρέπει να γίνονται οι εξής προσαρμογές όσον αφορά την επικοινωνία:

- Σιγουρευτείτε ότι όλο το έγγραφο υλικό είναι διαθέσιμο στον διερμηνέα και ότι υπάρχει δυνατότητα να του δοθούν και επιπλέον πληροφορίες αν το ζητήσει.
- Κατά την προφορική επικοινωνία εξασφαλίστε πρόσβαση σε πληροφορίες, μέσω της χρήσης οπτικού υλικού, όπως παρουσιάσεις powerpoint. Σχεδιάστε το οπτικό υλικό σε απλή μορφή και συμπεριλάβετε γραπτές και προφορικές πληροφορίες.
- Να ληφθεί υπόψιν, ότι μπορεί να μην έχουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη την ίδια προηγούμενη εμπειρία σχετικά με τη διαδικασία. Για παράδειγμα, είναι απίθανο ο μέσος εργαζόμενος με πλήρες ωράριο ή ο μέσος επαγγελματίας να μην έχει δει ποτέ δελτίο πληρωμής ή να μην έχει συμπληρώσει ποτέ χρονοδιάγραμμα πληρωμών. Αντιθέτως, οι κωφοί και οι βαρήκοοι με λιγότερες ευκαιρίες στην αγορά εργασίας, είναι πιθανό να μην έχουν αντίστοιχη γνώση και εμπειρία. Στην περίπτωση που υπάρχουν τέτοιες απαιτήσεις κατά τη διάρκεια του έργου, ο υπεύθυνος θα πρέπει να προετοιμάσει πληροφορίες σχετικές με αυτές τις διαδικασίες και να παρέχει εξηγήσεις.
- Διατηρήστε ανοιχτή την κάμερα όταν επικοινωνείτε μέσω Zoom ή αντιστοίχων εφαρμογών, και σιγουρευτείτε ότι το πρόσωπο σας είναι απόλυτα ευκρινές. Γράψτε το πλήρες όνομα σας όταν συστήνεστε. Οι κωφοί και οι βαρήκοοι δεν θα αναγνωρίσουν τη φωνή σας, δεν θα καταλάβουν ότι μιλάτε, ούτε θα λάβουν πληροφορίες από τον τόνο της φωνής σας, αν δεν μπορούν να σας δουν. Γι' αυτό το λόγο, είναι σημαντικό να λάβετε μέτρα έτσι ώστε να ενισχύσετε τα κανάλια επικοινωνίας.

Η χρήση γραπτών κειμένων ως κοινή γλώσσα επικοινωνίας με τους κωφούς και βαρήκοους:

Η γλώσσα που χρησιμοποιείται από κοινού από τους κωφούς και τους βαρήκοους αλλά και από τους ανθρώπους με φυσιολογική ακοή, είναι η γραπτή γλώσσα. Παρόλα αυτά, η γραπτή γλώσσα είναι μία γλώσσα προερχόμενη από τον προφορικό λόγο, και συνήθως είναι η μητρική γλώσσα των ανθρώπων με φυσιολογική ακοή, πράγμα το οποίο δεν ισχύει για τους κωφούς και βαρήκοους.

Για τους κωφούς και βαρήκοους είναι μία «ξένη γλώσσα». Όλα τα γραπτά κείμενα δημιουργούνται λαμβάνοντας υπόψιν τον μέσο αναγνώστη με φυσιολογική ακοή, δηλαδή ανθρώπους οι οποίοι χρησιμοποιούν τη συγκεκριμένη γλώσσα ως μητρική τους γλώσσα. Για τον παραπάνω λόγο καθίσταται απαραίτητη μια γλωσσολογική σχεδίαση η οποία στοχεύει εξειδικευμένα στους κωφούς και βαρήκοους.

ΤΙ ΝΑ ΜΗΝ ΚΑΝΕΤΕ:

- Να δημιουργήσετε ένα κείμενο βασιζόμενο στη νοηματική γλώσσα. (Αν προσπαθήσουμε να αποκωδικοποιήσουμε τη δομή της γλώσσας και την αφηγηματική δομή μίας νοηματικής γλώσσας, και να τη μετατρέψουμε σε γραπτό κείμενο, το αποτέλεσμα θα είναι ακατανόητο και αναποτελεσματικό.)
- Να χρησιμοποιήσετε απλοϊκή γλώσσα. (Το κοινό στο οποίο απευθύνεστε δεν είναι παιδιά, των οποίων οι γνώσεις και η αντίληψη είναι χαμηλότερες συγκριτικά με τα υπόλοιπα άτομα. Επιπλέον, σε κάποιες περιπτώσεις είναι σημαντική η χρήση επαγγελματικού λεξιλογίου, ανάλογου του έργου. Συνεπώς κατά τη δημιουργία του προσβάσιμου κειμένου, είναι σημαντικό να κρατηθεί ισορροπία ανάμεσα στην απλότητα και στη σωστή απόδοση του νοήματος.)

Θέματα τα οποία θα πρέπει να ληφθούν υπόψιν: Συχνά αναφερόμαστε στην ΑΠΛΗ ΓΛΩΣΣΑ όταν παρουσιάζουμε πληροφορίες σε κωφούς και βαρήκοους. Η χρήση της απλής γλώσσας περιλαμβάνει τα εξής:

- α) την επιλογή των λέξεων,
 - β) τη σειρά των λέξεων,
 - γ) το μήκος των προτάσεων,
 - δ) τα προθέματα και τις καταλήξεις των λέξεων,
 - ε) τους χρόνους των ρημάτων,
 - ζ) έμμεσες και άμεσες εκφράσεις,
 - η) περιεχόμενο το οποίο μπορεί να γίνει κατανοητό μέσω γενικής γνώσης του κόσμου και της κουλτούρας,
 - θ) άλλα παρόμοια στοιχεία.
- ΔΕΝ είναι δυνατόν να υπάρξει ένας πλήρης οδηγός για τη χρήση την απλής γλώσσας, διότι η ίδια η γλώσσα προσφέρει άπειρες παραλλαγές.
 - Συνεπώς, στη ΧΡΗΣΗ ΑΠΛΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ μπορεί να γίνει αναφορά μόνο κατά προσέγγιση. (βλ. Οδηγίες για τη χρήση απλής γλώσσας.)

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΣΤΗΝ ΑΠΛΗ ΓΛΩΣΣΑ:

ΓΛΩΣΣΑ:

Κατά τη δημιουργία κειμένου σε απλή γλώσσα, είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψιν τα επίπεδα της ίδιας της γλώσσας.

α. Το επίπεδο των προτάσεων: Εν γένει, για τα άτομα στα οποία η γλώσσα είναι μητρική, είναι ευκολότερο να γίνει κατανοητό το γενικό νόημα, όταν παρουσιάζεται σε μία μόνο πρόταση. Τα άτομα αυτά είναι εξοικειωμένα με τα εργαλεία της γραμματικής και του συντακτικού, όπως για παράδειγμα με τη χρήση συνδέσμων και καταλήξεων στη δομή της πρότασης. Αντιθέτως, για τους κωφούς και τους βαρήκοους, η χρήση αυτών των δομικών στοιχείων της πρότασης, με τα οποία δεν είναι εξοικειωμένοι, είναι πιθανό να αυξήσει τη δυσκολία κατανόησης. Ας εξηγήσουμε λοιπόν το παραπάνω με ένα παράδειγμα:

Παράδειγμα: Ένα ψυγείο, στο οποίο είναι αποθηκευμένα σε ράφια, τρόφιμα σε δοχεία και άλλες παρόμοιες μονάδες αποθήκευσης, είναι μία ηλεκτρική συσκευή της κουζίνας, η οποία, μέσω χαμηλής θερμοκρασίας, αποτρέπει τα τρόφιμα από το να αλλοιωθούν.

Το παραπάνω παράδειγμα, με τη χρήση απλής γλώσσας, μπορεί να μετατραπεί ως εξής: (Παρακαλώ λάβετε υπόψιν ότι το συγκεκριμένο παράδειγμα είναι σκόπιμα υπερβολικό, ώστε να αποτυπώσει το επιθυμητό μήνυμα.)

Παράδειγμα: Το ψυγείο είναι ένα μηχάνημα. Τα ψυγεία τοποθετούνται στις κουζίνες. Τοποθετούμε φαγητό μέσα στο ψυγείο. Μέσα στο ψυγείο έχει κρύο. Το φαγητό δε χαλάει στο κρύο. Τα δοχεία στα οποία βάζουμε το φαγητό τοποθετούνται σε ράφια. Το φαγητό μένει κρύο και δεν χαλάει. Το ψυγείο λειτουργεί με ηλεκτρισμό.

Σε συνάρτηση με το παραπάνω παράδειγμα:

ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ: Κάθε πληροφορία που δίνεται σε μία πρόταση, θα πρέπει να ορίζεται ως ξεχωριστή πρόταση. Θα πρέπει να βγαίνει νόημα από τα μέρη της πρότασης, τα οποία χωρίζονται με κόμμα ή ενώνονται με συνδέσμους, ώστε ο τελικός χρήστης να μπορεί να καταλάβει το σκοπό του κάθε μέρους της πρότασης. Θα πρέπει επίσης να μπορεί να αντιληφθεί ολόκληρη την πρόταση όσον αφορά το νόημα της, αλλά και τη σύνδεση ανάμεσα στα νοήματα του κάθε τμήματος της πρότασης.

ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ: Οι πληροφορίες μπορούν να συνδεθούν μέσω ανοιχτών συνδέσμων όπως το «ΚΑΙ». Αυτοί οι σύνδεσμοι χρησιμοποιούνται επίσης στη νοηματική. Συνεπώς αυτό είναι ένα γνωστό στοιχείο στους τελικούς χρήστες.

ΛΟΓΙΚΗ ΡΟΗ: Καθώς παρέχουμε τις πληροφορίες, ακολουθείται μία λογική ροή, και οι πληροφορίες παρέχονται σε επίπεδα τα οποία οδηγούν το ένα στο άλλο.

- Τί είναι αυτό που περιγράφουμε (ένα μηχάνημα),
- Πού είναι τοποθετημένο (στην κουζίνα),
- Τί σκοπό εξυπηρετεί (βάζουμε μέσα φαγητό),
- Πώς εξυπηρετεί αυτό τον σκοπό (το φαγητό δεν χαλάει στο κρύο),
- Πώς χρησιμοποιείται (το φαγητό τοποθετείται σε δοχεία),
- Επανάληψη του στόχου που επιτυγχάνεται, για έμφαση (το φαγητό δεν χαλάει),
- Επιπλέον πληροφορία (λειτουργεί με ηλεκτρισμό).

Καθώς παρέχουμε τις πληροφορίες με μία λογική ακολουθία, η σημαντικότερη πληροφορία (το ψυγείο είναι ένα μηχάνημα) πρέπει να δίνεται πρώτη, και κάθε νέα πληροφορία πρέπει να προσθέτει νόημα στην προηγούμενη.

Το υποκείμενο πρέπει να είναι ξεκάθαρο. Για παράδειγμα, «Το ψυγείο είναι μία μηχανή». Παρόλο που είναι προφανές στον αναγνώστη ότι το «αυτά» στην δεύτερη πρόταση («Αυτά τοποθετούνται στις κουζίνες») αναφέρεται στα ψυγεία, θα ήταν καλό να επαναληφθεί το υποκείμενο και στην δεύτερη πρόταση, έτσι ώστε να είναι ξεκάθαρο. («Τα ψυγεία τοποθετούνται στις κουζίνες»).

ΕΠΙΛΟΓΗ ΛΕΞΕΩΝ: Κάποιες λέξεις μπορούν να αντικαθίστανται από τα περισσότερο γνωστά ισοδύναμά τους.

ο Το πρώτο σημαντικό θέμα όσον αφορά την επιλογή λέξεων, είναι το να αποτρέπεται, όποτε είναι δυνατόν, η ασάφεια. (Το «μία χαμηλή θερμοκρασία» δεν αναφέρεται σε συγκεκριμένους βαθμούς Κελσίου ή Φαρενάιτ. Από την άλλη, το «κρύο» -παρόλο που υπάρχουν διαβαθμίσεις στο κρύο- είναι μία πλήρως κατανοητή έννοια.)

ο Το δεύτερο σημαντικό θέμα όσον αφορά την επιλογή λέξεων, έχει να κάνει με τα συμφραζόμενα: Παρόλο που η θερμοκρασία είναι μία έννοια η οποία χρησιμοποιείται καθημερινά, είναι επίσης μία έννοια την οποία αντιλαμβανόμαστε μέσω γνώσης και εμπειρίας. Πιθανότατα ακούσαμε για πρώτη φορά αυτή την μονάδα μέτρησης στα μαθήματα Φυσικής και Γεωγραφίας στο Δημοτικό, και αργότερα τη

συναντήσαμε ξανά καθώς παρακολουθούσαμε ένα δελτίο καιρού στην τηλεόραση ή διαβάζοντας ένα επιστημονικό βιβλίο. Έτσι, παρόλο που η συγκεκριμένη λέξη δεν αποτελεί τεχνικό όρο, είναι μία έννοια την οποία αντιλαμβανόμαστε έχοντας ένα συγκεκριμένο εκπαιδευτικό και κοινωνικο-οικονομικό υπόβαθρο. Συνεπώς, με δεδομένο ότι δεν θα αλλάξει το νόημα του κειμένου, θα ήταν καταλληλότερο να αντικατασταθεί από ένα ισοδύναμο της σε απλή γλώσσα.

ΑΠΟΦΥΓΗ ΚΥΚΛΙΚΩΝ ΟΡΙΣΜΩΝ (ΓΝΩΣΣΗ ΛΕΞΕΩΝ-ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ):

Θεωρείται δεδομένο ότι οι αναγνώστες γνωρίζουν όλες τις λέξεις και τους όρους που χρησιμοποιούνται στους ορισμούς.

Για παράδειγμα, αν καθώς περιγράφουμε/ δίνουμε τον ορισμό ενός «στροφαλοφόρου άξονα», ξεκινήσουμε τον ορισμό μας με «...είναι ένας άξονας», τότε θεωρούμε ότι οι τελικοί χρήστες γνωρίζουν την λέξη άξονας, τί είναι ένας άξονας, ποιο σκοπό εξυπηρετεί, καθώς και το γεγονός ότι υπάρχουν διαφορετικοί τύποι αξόνων. Παρόλα αυτά, αυτό μπορεί να μην ισχύει πάντα. Είναι απαραίτητο να λάβουμε υπόψιν όχι μόνο το λεξιλόγιο, αλλά και το γενικό πολιτισμικό επίπεδο και τις γενικές γνώσεις των τελικών χρηστών. Για παράδειγμα, όσον αφορά τον στροφαλοφόρο άξονα, μπορεί να είναι απαραίτητο να εξηγήσουμε τί είναι ένας άξονας, είτε μέσα στα πλαίσια του ορισμού του στροφαλοφόρου άξονα, είτε σε μία ξεχωριστή καταχώριση.

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΙΝ ΜΙΑ ΕΥΡΕΙΑ ΟΜΑΔΑ ΤΕΛΙΚΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ: Ενώ κάποιες εξηγήσεις μπορεί να είναι ξεκάθαρες σε αυτούς που εργάζονται στον συγκεκριμένο τομέα ή σε αυτούς που έχουν λάβει ανάλογη εκπαίδευση, κάποιες έννοιες μπορεί να μην είναι οικείες σε όλους τους τελικούς χρήστες. Συνεπώς, όταν το υλικό που θα δημιουργήσουμε πρόκειται να χρησιμοποιηθεί από μία ευρεία ομάδα τελικών χρηστών, θα πρέπει να είναι προσεκτικά επιμελημένο. Για παράδειγμα, η περιγραφή μίας «υποδοχής Allen» θα ποικίλει, αναλόγως του αν όλοι οι τελικοί χρήστες γνωρίζουν τί είναι μία υποδοχή ή αν κάποιοι δεν το γνωρίζουν.